

Remissvar

Genomförande av EU:s engångsplastdirektiv och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning, dnr M2020/02035

Återvinningsindustrierna, ÅI, har tagit del av promemorian och getts möjlighet att svara på ovan nämnda remiss. Vi lämnar våra synpunkter nedan.

ÅI är en branschförening som företräder de privata återvinningsföretagen med en omsättning på drygt 20 miljarder kronor och 6 000 anställda. Medlemsföretagen hanterar drygt 11 miljoner ton avfall och återvinningsmaterial i närmare 500 anmälnings- och tillståndspliktiga anläggningar över hela landet.

Sammanfattning

ÅI ser positivt på många av förslagen i EU:s engångsplastdirektiv och förslagen till åtgärder för en hållbar plastanvändning. Särskilt viktiga är förslagen om att öka förpackningars återvinningsbarhet och användningen av återvunnen plast. Dessa förslag kommer att förbättra förutsättningarna för att plast ska cirkulera mer resurseffektivt och är viktiga för att skapa en hållbar plastanvändning. Nedan sammanfattas ÅI:s synpunkter och förslag. Dessa utvecklas sedan vidare i efterföljande texter.

Krav på återvunnet material i dryckesflaskor och plastförpackningar

- **ÅI tillstyrker** kravet på att dryckesflaskor och plastförpackningar av PET ska innehålla 25 procent återvunnen plast och att engångsförpackningar ska innehålla 30 procent återvunnen plast.
- **ÅI föreslår** att Regeringen ställer krav på marknaden att på sikt öka andelen återvunnen plastråvara ytterligare, i både plastförpackningar och relevanta plastprodukter.

Krav på att en förpackning ska gå att materialåtervinna

- **ÅI tillstyrker** införandet av kraven om återvinningsbar förpackning i 38 a § som tydliggör att en förpackning ska gå att materialåtervinna, samt definierar vad som bör räknas som återvinningsbar förpackning.

- **ÅI föreslår** att Regeringen och Naturvårdsverket driver på cirkulära designkrav på EU-nivå och nationellt om att plastförpackningar och plastprodukter ska tillverkas av standardiserade plaster och att blandmaterial ska undvikas i möjliga mån. Flerskiktspaster bör främst användas när återvunnen plast läggs in som ett skikt innanför jungfrulig plast.

Förbud mot oxo-nedbrytbar plast

- **ÅI tillstyrker** förslaget om ett förbud mot oxo-nedbrytbar plast.

Retursystem för alla plastflaskor och metallburkar

- **ÅI tillstyrker** förslaget om att retursystemet ska inkludera alla plastflaskor och metallburkar.
- **ÅI föreslår** att det svenska retursystemet ska ställa krav på, alternativt tillämpa ett differentierat avgiftssystem, för att lämpliga plaster och plastkvaliteter ska användas inom systemet. Detta för att systemet ska styra producenterna mot maximalt återvinningsbara förpackningar.
- **ÅI föreslår** att krav ställs på att det svenska retursystemet ska samarbeta med det danska så att alla danska flaskor och burkar fungerar och kan återvinnas inom ramen för det svenska retursystemet.

Krav på att korkar och lock ska vara fästa vid en dryckesbehållare under hela användningen

- **ÅI tillstyrker** införandet av krav på att korkar och lock ska vara fästa vid en dryckesbehållare under hela användningen.
- **ÅI föreslår** att Regeringen driver på ett införande av designkrav på EU-nivå om att korkar ska vara tillverkade i samma material som dryckesbehållaren, alternativt lätta att separera från förpackningen med befintlig återvinningsteknik.

Införande av producentansvar och städkostnader för enskilda plastprodukter

- **ÅI avstyrker** förslaget om införandet av producentansvar för enskilda plastprodukter.
- **ÅI tillstyrker** förslaget om införandet av straffansvar för ringa nedskräpning.

Vårt resonemang och ställningstagande

Plast är på många sätt ett fantastiskt material och användningen av plast är central för att kunna minska utsläppen och nå Sveriges mål om att bli fossilfritt 2045. Det är dock viktigt att nya regelverk för en hållbar plastanvändning är inriktade på att plast ska cirkulera med bibehållen kvalitet så många gånger som möjligt. Plast ska användas på rätt sätt i rätt

applikationer när det är det bästa materialet att använda utifrån klimatperspektiv. En ökad användning av återvunnen plastråvara kan bidra till en kraftig minskning av växthusgasutsläpp, eftersom det skulle minska de fossila utsläpp som uppstår vid dagens förbränning av plast. I dag bränns mycket plast som inte är lönsam att cirkulera, trots att det skulle vara möjligt. ÅI ser därför mycket positivt på de förslag i remissen som syftar till att ställa krav på en ökad användning av återvunnen plast.

ÅI vill emellertid poängtera att den nationella implementeringen av EU:s direktiv i slutändan avgör om reglerna och intentionerna i direktivet faktiskt leder till att främja och öka cirkulära plastflöden. Det är i den praktiska tillämpningen av reglerna som det avgörs om de leder till önskat resultat. Här behöver politiken backa upp den drivkraft, kompetens och vilja som finns inom det svenska näringslivet att axla en ledande roll i omställningen mot cirkulära plastflöden, och underlätta de investeringar som krävs framöver.

Krav på återvunnet material i dryckesflaskor och plastförpackningar

I promemorian föreslås krav på att dryckesflaskor och plastförpackningar ska innehålla 25 procent återvunnen plast och att engångsförpackningar ska innehålla 30 procent återvunnen plast för att få tillhandahållas på den svenska marknaden. ÅI ser mycket positivt på förslagen som är marknadsdrivande och som bidrar till att säkerställa en efterfrågan på återvunnen plastråvara.

Det är i dagsläget oerhört svårt för återvunnen plastråvara att konkurrera med jungfrulig, bland annat på grund av att oljepriset är så lågt. Den återvunna plasten blir därmed ofta dyrare än den jungfruliga. Det finns också en osäkerhet kring vad återvunnen plastråvara innehåller som skapar en försiktighet kring användningen. Många upphandlingar anger exempelvis att biobaserad eller återvunnen plast ska användas och när dessa alternativ betraktas som "likvärdiga" ur klimatperspektiv väljer många aktörer biobaserad plast. Detta innebär dock att efterfrågan på återvunnen plast fortsätter vara begränsad och att mycket plast fortfarande måste skickas till förbränning. Krav på andel återvunnen plastråvara i produkter är därför ett mycket viktigt verktyg som kan driva på mer cirkulära plastflöden.

ÅI anser att politiken bör ställa krav på marknaden att på sikt öka andelen återvunnen plast både i förpackningar och i plastprodukter. Kraven bör vara kvantitativa men långsiktiga så att marknaden hinner anpassa sig. Kraven behöver se olika ut för olika material- och produkttyper, och detta är något som behöver utredas med hjälp av industrin. Rimligen kan högre krav på innehåll av återvunnet material ställas tidigare för produktgrupper där det är jämförelsevis enkelt att använda återvunnen råvara.

ÅI tillstyrker kravet på att dryckesflaskor och plastförpackningar av PET ska innehålla 25 procent återvunnen plast och att engångsförpackningar ska innehålla 30 procent återvunnen plast.

ÅI föreslår att Regeringen ställer krav på marknaden att på sikt öka andelen återvunnen plastråvara ytterligare, i både plastförpackningar och relevanta plastprodukter.

Krav på att en förpackning ska gå att materialåtervinna

Regeringen föreslår att en förpackning endast får tillhandahållas på den svenska marknaden om förpackningen kan återanvändas eller materialåtervinnas. ÅI anser att detta är ett viktigt steg i rätt riktning att förpackningar inte längre får designas i syfte att förbrännas, utan att det nu ställs krav på återvinningsbarhet.

Förslagets intention är bra och kraven om vad som ska räknas som en återvinningsbar förpackning i 38 a § är rimliga i dagsläget. Här är det dock viktigt att ta den tekniska utvecklingen i beaktande och så småningom höja kravet:

- *En förpackning ska anses kunna återvinnas om minst 75 viktprocent av det material som använts i förpackningen kan materialåtervinnas till säljbart material eller säljbara produkter.*

Det också mycket bra och viktigt att promemorian betonar att andra förutsättningar för vad som ska räknas som återvinningsbart bör gälla när en förpackning består av en stor del återvunnet material, så som det är formulerat i kravet:

- *En förpackning ska anses kunna återvinnas om förpackningen kan återvinnas och förpackningen c) till mer än 50 viktprocent är gjord av återvunnen plast som är av så låg kvalitet att förpackningen inte går att materialåtervinna*

Detta ger marknadsincitament och driver på en ökad efterfrågan på återvunnen plastråvara, vilket är centralt för en hållbar plastanvändning.

Regeringen och Naturvårdsverket bör också verka för att plastförpackningar och plastprodukter ska tillverkas av standardiserade plaster och att blandmaterial ska undvikas i möjliga mån. Detta är viktigt för att underlätta plaståtervinningen och höja kvaliteten på återvunnen plastråvara. Flerskiktspaster bör främst användas när återvunnen plast läggs in som ett skikt innanför jungfrulig plast.

ÅI tillstyrker införandet av kraven om återvinningsbar förpackning i 38 a § som tydliggör att en förpackning ska gå att materialåtervinna, samt definierar vad som bör räknas som återvinningsbar förpackning.

ÅI föreslår att Regeringen och Naturvårdsverket driver på cirkulära designkrav på EU-nivå och nationellt om att plastförpackningar och plastprodukter ska tillverkas av standardiserade plaster och att blandmaterial ska undvikas i möjliga mån. Flerskiktspaster bör främst användas när återvunnen plast läggs in som ett skikt innanför jungfrulig plast.

Förbud mot oxo-nedbrytbar plast

Regeringen föreslår att det ska vara förbjudet att på den svenska marknaden släppa ut en vara som helt eller delvis innehåller plast med tillsatser som gör att plasten genom oxidation sönderdelas till plastpartiklar eller andra mikrofragment, eller bryts ner kemiskt, s.k. oxo-nedbrytbar plast. Förbudet gäller om plasten kan användas som huvudsaklig strukturkomponent i slutprodukter. ÅI anser att det är ett bra förslag, inte minst eftersom det kommer att möjliggöra högre plastkvaliteter på den återvunna plasten. Endast en liten andel

oxo-nedbrytbar plast i en så kallad återvinningsbatch kan avsevärt försämra kvalitén på en omfattande mängd material. Den oxo-nedbrytbara plasten bidrar på så sätt till att försämra resurseffektiviteten och det cirkulära plastflödet i dagsläget och det är därför ett viktigt förslag.

ÅI tillstyrker förslaget om ett förbud mot oxo-nedbrytbar plast.

Retursystem för alla plastflaskor och metallburkar

ÅI ser positivt på förslaget om att utvidga dagens retursystem till att omfatta alla plastflaskor och metallburkar. En utvidgning av systemet skulle möjliggöra en högre återvinningsgrad för ett fler förpackningar. Genom att använda plasten från 100 återvunna plastflaskor vid tillverkning av nya plastflaskor sparas 6 kilo jungfrulig plast. Vid användning av en återvunnen plastflaska för att producera en ny flaska minskar utsläppen med 81 procent, jämfört med om en flaska tillverkas av jungfruligt material.

För att skapa en optimal återvinning och maximal återvinningsgrad anser ÅI även att kompletterande krav eller rekommendationer skulle kunna ställas inom ramen för systemet, exempelvis kring lämpliga plaster och plastkvaliteter. Ju större enhetlighet i materialanvändning och design från början, desto enklare är det att uppnå högre kvaliteter på den återvunna plastråvaran.

Danmark har sedan november 2019 haft tvång på pant på alla juice-, saft-, must-, smoothies-flaskor och burkar och bedömningen är att detta har fungerat väl. En viktig fråga att hantera inom ramen för det svenska systemet berör de många danska flaskor och metallburkar som varje år transporteras in i Sverige. Dessa måste också kunna fungera i det svenska systemet. Det är en stor klimatmässig förlust att många av dessa förpackningar fortfarande förbränns, trots att de mycket väl skulle kunna inkluderas i det svenska retursystemet.

ÅI tillstyrker förslaget om att retursystemet ska inkludera alla plastflaskor och metallburkar.

ÅI föreslår att det svenska retursystemet ska ställa krav på, alternativt tillämpa ett differentierat avgiftssystem, för att lämpliga plaster och plastkvaliteter ska användas inom systemet. Detta för att systemet ska styra producenterna mot maximalt återvinningsbara förpackningar.

ÅI föreslår att krav ställs på att det svenska retursystemet ska samarbeta med det danska så att alla danska flaskor och burkar fungerar och kan återvinnas inom ramen för det svenska retursystemet.

Krav på att korkar och lock ska vara fästa vid en dryckesbehållare under hela användningen

Regeringen föreslår att korkar och lock ska vara fästa vid en dryckesbehållare under hela användningen. ÅI anser att det är ett viktigt förslag utifrån nedskräpningsperspektiv. Det är

dock också viktigt att underlätta återvinningen och Regeringen bör därför även ställa kompletterande designkrav på dryckesförpackningar. Korkar bör vara tillverkade i samma plastkvalitet/material som dryckesförpackningen, alternativt vara lätta att separera från förpackningen med befintlig återvinningsteknik.

ÅI tillstyrker införandet av krav på att korkar och lock ska vara fästa vid en dryckesbehållare under hela användningen.

ÅI föreslår att Regeringen driver på ett införande av designkrav på EU-nivå om att korkar ska vara tillverkade i samma material som dryckesbehållaren, alternativt lätta att separera från förpackningen med befintlig återvinningsteknik.

Införande av producentansvar och städkostnader för enskilda plastprodukter

Regeringen föreslår införande av producentansvar för en rad olika produkter såsom ex ballonger och våtservetter. ÅI anser att detta är ett märkligt sätt att hantera frågan om plast i naturen och risken är stor att dessa regelverk inte kommer att få någon större effekt på nedskräpningen. Denna typ av förslag tar framförallt bort det individuella renhållningsansvaret från de konsumenter som är ansvariga för nedskräpningen och det lagbrott som har begåtts. Det sänder signalen att det är okej att skräpa ner eftersom någon annan betalar för att plocka upp.

En konsekvens av förslaget kan bli att producenterna utvecklar produkterna till att inte längre innehålla plast, ex vad gäller filtret i cigaretter. Hur ska då denna produkt hanteras. Ska den inte längre städas bort?

Att istället införa höga böter för nedskräpning skulle sannolikt vara ett mer effektivt sätt att minska nedskräpningen än att lägga producentansvar på enskilda plastprodukter. Att promemorian föreslår ett införande av straffansvar för ringa nedskräpning är därför ett förslag som ÅI stödjer till fullo.

ÅI avstyrker förslaget om införandet av producentansvar för enskilda plastprodukter.

ÅI tillstyrker förslaget om införandet av straffansvar för ringa nedskräpning.

Stockholm den 12 mars 2021

Ellen Einebrant

Plastansvarig

Återvinningsindustrierna